

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum angelus, vel dæmon per corpus assumptum possint operationes
viuentis corporis execere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

dam tactus spiritualis ad corpus quod moneri
 Ad xxi. dicendum, quod figura est quada for-
 ma, quae per abscissionem materiae & condensationem,
 vel rarefactionem vel ductiōem fieri potest. Unde
 motum huiusmodi potest fieri in materia. Unde
 non est eadem ratio de hac forma & alijs. **¶**
 Ad xxi. dicenda, quae essent aliquo corpore po-
 test intelligi dupliciter: uno modo ut sit infra termi-
 nos quateratis, & sic nihil prohibet diabolum in ali-
 quo corpore esse. Alio modo ut sit in re essen-
 tia, ut dans esse rei, & operans in re, quod est solius
 Dei proprium: quamvis Deus non sit pars essentiae ali-
 cuius rei. Potest autem & fm glo. intelligi daemō
 in simulachro non esse; sicut idolatra putabat, ut si
 ex simulachro & spiritu habitante fieret unum. **¶**
 Ad xv. dicendum, quod angelus est totus in to-
 to corpore assumpto, & in qualibet parte eius, ead-
 dem ratione qua & anima: licet enim non sit for-
 ma corporis assumpti ut anima, est tamen motor.
 Movens autem & motum oportet esse simul. Et ta-
 men non sequitur ut sit in pluribus locis simul: rō
 paratur enim totum corpus assumptum ad angelum,
 sicut vnus locus. **¶**
 An angelus vel daemō per corpus assumptum possit ope-
 rari in operationibus quibuslibet exterioribus
 Cuiusmodi quae sunt rerum angelus vel daemō
 per corpus assumptum possit operationes viuē-
 tis corporis exercere. Et videtur quod non. Cui-
 cumque enim copet, habere virtutem ad aliqua opus,
 copetit ei habere ea sine quibus illud opus haberi
 non potest, alias talis virtus frustra ei adesset; sed
 huiusmodi opera viuētiū corporū sine corporeis or-
 ganis exerceri non possunt. Cum ergo angelus nō
 habeat corporea organa naturaliter sibi vnita, vide-
 tur quod non possit praedicta opera exercere. **¶**
 ¶ 2. Praet. Anima est nobilior quam natura: sed ange-
 lus non potest operari natura facere nisi mediante vir-
 tute naturali. ergo improprie minus potest facere. **¶**
 ¶ 3. Praet. Inter omnes operationes animae quae per
 organa complentur, actus sensuum sunt propin-
 quiores intellectuali operationi, quae est propria an-
 gelis: sed angelus per corpus assumptum non potest
 sentire vel imaginari: ergo multo minus potest
 operari anima facere. **¶**
 ¶ 4. Praet. Locutio non fit sine voce: vox autem est
 sonus ab ore animi dissolutus. Cum ergo angelus
 utens corpore assumpto non sit animal, videtur quod
 loqui non possit per corpus assumptum; & multo
 minus alia facere: nam locutio propinquissima sibi
 videtur, cum sit intellectus signum. **¶**
 ¶ 5. Praet. Vltima operatio animae vegetabilis in vno
 & eodem individuo est generatio, prius enim nu-
 tritur & augetur animal quam generari: sed non po-
 test dici quod angelus vel corpus assumptum ab ip-
 so nutriatur vel motu augmenti moueatur: ergo
 non potest esse quod corpus assumptum generet.
 Sed dicendum quod angelus vel daemō per corpus
 assumptum generare potest, non quidem semine
 ex corpore assumpto deciso; sed semine hominis
 in muliere transfuso: sicut & adhibendo alia propria
 femina quosdam veros effectus naturales cauāt.
 ¶ 6. Sed contra. Semen animalis praecipue ad gene-
 rationem operatur per calorem naturalem: si au-
 tem daemō semen portaret per aliquam magnam
 distātiā, impossibile videtur quin calor naturalis

empararet ergo non posset fieri generatio homi-
 nis per modum praedictum. **¶**
 ¶ 7. Praet. Secundū hoc ex tali femine homo nō ge-
 neraret nisi fm virtutem humani seminis: ergo nō
 qui dicitur de monstris generari, non essent ma-
 ioris staturae & robustiores alius, qui cominuerit
 per semen humanum generantur; cum tamen di-
 catur Gene. 6. quod cum ingressi essent filij Dei ad fi-
 lias hominum, illasque genuerunt, nati sunt gigantes
 potentes a faculo viri famolissimi. **¶**
 ¶ 8. Praet. Comestio ad nutrimentum ordinatur.
 Si ergo angeli in corporibus assumptis non nutri-
 tur, videtur quod nec etiam comedant. **¶**
 ¶ 9. Praet. Ad ostendendum veritatem corporis hu-
 mani resurgentis. Christus post resurrectionem
 comedere voluit: si autem angeli vel daemones in cor-
 poribus assumptis comedere possent, non esset co-
 mestio, efficeat argumētum resurgētis. quod
 patet esse falsum. nō ergo angeli vel daemones per
 corpus assumptum comedere possunt. **¶**
 ¶ 10. Praet. Contra est quod dicitur Gene. 1. de ange-
 lis qui apparuerunt Abraham: Cum comedissent di-
 xerunt ad eum, ubi est Sara vxor tua: ergo & come-
 dent & loquuntur angeli in corporibus assumptis. **¶**
 ¶ 11. Praet. Gene. 6. super illud: Videntes filij Dei
 dicit glo. Hic verbum Hebraicum, Eloyim, vult
 que numerus est; Deum enim & Deos significat. **¶**
 ¶ 12. Praet. Sicut per actum huiusmodi nō fit ita: ita
 nec per actum angeli. Frustra autem assumuntur cor-
 pora, disposita ad motum organici corporis, nisi
 illis organis adentur: ergo videtur quod exor-
 ceantur in corporibus assumptis opera organici
 conuenientia sicut quid videntur per oculos, & audiri
 per aures, & sic de alijs. **¶**
 ¶ 13. Praet. Dicendum quod actio aliqua ex or-
 ganis naturalibus specie accipere videtur. Ex agente
 & termino. Causa factio: nō ab infirmitate dicitur,
 quia vna eorum ex calore procedit, & ad calorem
 terminatur: alia vero a frigore & ad frigus. Propri-
 etas actio sicut & motus a termino specie habet
 a principio autē habet proprie quod sit naturalis. Mo-
 tus enim & actiones naturales dicuntur, quae sunt a
 principio intrinseco. Considerandum est ergo, quod
 in operationibus animae, quaedam sunt quae non sunt
 solum ab anima, sed a principio: sed et terminantur
 ad animam & ad corpus animatum. Et huiusmodi
 actiones angelis in corporibus assumptis attribui
 nō possunt, neque secundum similitudinem speciei,
 neque secundum naturalitatem actionis, sicut sen-
 tire, augere, nutrire, & similia. Sensus enim est in
 motum a rebus ad animam. Similiter nutrimentum
 & augmentum est per hoc, quod aliquid generat
 & additur corpori viuēti. Quaedam vero actiones
 sunt animae, quae quidem sunt ab anima, sicut a prin-
 cipio, terminantur tamen ad aliquem exteriorum
 effectum, & si quidem talis effectus per solam corpo-
 ris diuisionē vel motum localem produci possit,
 talis actio attribuetur angelo per corpus assumptum
 quātū ad similitudinem speciei & effectū; nō tamen
 re naturalis actio, sed similitudo talis actionis. Sicut
 patet in locutione quae formatur per motum organorum
 & aeris, & comestio quae perficitur per diuisionē cibi &
 trahitōnem in partes interiores. Unde locutio, quae
 tribuitur Angelis in corporibus assumptis, non est
 vere naturalis locutio, sed quaedam similitudo
 per

Citata est glo. in arg.

¶ 10. Praet.

¶ 11. Praet.

¶ 12. Praet.

¶ 13. Praet.

¶ 14. Praet.

¶ 15. Praet.

¶ 16. Praet.

¶ 17. Praet.

¶ 18. Praet.

¶ 19. Praet.

¶ 20. Praet.

Vtrum operatio miraculi sit attribuenda fidei.

per similitudinē effectus: & similiter dicēdū est de comestione. Vnde & Thobie 12. dicit Angelus. Cū essem vobiscū, videbar qdē vobiscū māducare & bibere: sed ego cibo inuisibili & potu vtor. Si autē talis effectus requirat. transmutationem fm formam, tunc non poterit fieri per angelum: nisi forte mediante naturali actū, sicut pater de generatione.

AD PRIMVM ergo dicēdū, qd huiusmodi operationes non naturaliter angelus exercet: & ideo nō oportet quōd habeat naturaliter organa vnita.

AD SECVNDVM dicēdū, qd veras operationes aīa angelus nō facit: sed similitudinarias, vt dictum est.

AD TERTIVM dicēdū, qd iā dictū est: quare sensus non pōt Angelis in corporibus assumptis attribui.

AD QVARTVM dicendum, quōd verā locutio attribui non potest angelo in corpore assumpto: sed solum similitudinaria, vt dictum est.

AD QVINTVM dicēdū, qd angelis bonis generare numquā attribuitur: sed de dēmonibus est duplex opinio. Quidam. n. dicunt qd dēmones etiam nullo modo generare possunt in corporibus assumptis, pp rationes in obijciendo inductas. Quibusdā vero vī qd generare possunt, non quidē per semē a corpore assumpto, decifum, vel p virtutē sūa natura: sed per semen hominis adhibitu ad generationem, p hoc qd vnus & idem dēmon sit ad virum succubus, & semen ab eo receptum in muliere trāfundit, ad quā sit incubus. Et hoc satis rationabiliter sustineri pōt, cum etiam alias res naturales causent, p pria femina adhibendo, vt August. dicit in 3. de Tri.

AD SEXTVM dicendum qd circa euaporationem seminis, potest dēmon remediū adhibere, tum per velocitatem motus, tum adhibendo aliqua fomenta, per quā calor naturalis conferuetur in semine.

AD SEPTIMVM dicēdū, qd pculdubio gnatio p dīto mō facta, virtute humani seminis fit. Vn homo sic genitus, nō esset filius dāmonis: sed viri cuius fuit semē. Et tñ possibile est qd p talē modū homines fortiores generent, & maiores, qd dāmones volētes in suis effectibus mirabiles videri, obseruādo determinatum situm stellarum, & viri & mulieris dispositionem, possunt ad hoc cooperari. Et pncipue si femina quibus vtuntur sicut instrumētis, per talem vsum aliquod augmentum virtutis consequantur.

AD OCTAVVM dicēdū, qd comestio attribuitur angelis in corporibus assumptis: non quantū ad finem qui est nutritio, sed simpliciter quātum ad comestionis actum: & similiter etiam Christo post resurrectionem, cuius corpori non erat tunc aliquid addibile: in hoc tamen differt, quōd comestio Christi fuit vere naturalis comestio, vtpote eius exiltens qui animam vegetabilem habebat: & sic potuit esse argumentum veritatis nature. In vtraque tamen comestione, cibus non est cōuersus in carnem & sanguinem: sed resolutus in materiam pnciacentem. Et per hoc patet responsio ad nonum.

AD PRIMVM vero quod in contrarium obijcitur dicendum, quōd comestio & locutio qualiter angelis sit attribuenda dictum est.

AD SECVNDVM dicēdū, qd p filios Dei intelligit qdē filios Seth, qd erāt Dei filij per gratiā, & angelorū p imitationē. Filij autē hominum dicebantur filij Cayn quia Deo recesserant carnaliter viuentes.

AD TERTIVM dicendum quōd instrumenta sensuum assumunt angeli, non ad vtendum: sed ad signandum. Vnde etsi per ea non sentiant, non tamen frustra assumunt.

A **ARTICVLVS IX.**

NONO queritur, vtrum operatio miraculi sit attribuenda fidei. Et videtur qd non. Gratia n. gratis data a virtutib. differunt, eo qd virtutes sanctis omnib. sunt cōes, gratie vero gratis data diuersis distribuuntur, secundum illud prima ad Chorch. 12. Diuisiones gratiarum sunt: sed facere miracula est gratia gratis data. Vnde in eodem capitulo dicitur, Alia operatio virtutum &c. ergo facere miracula, non est attribuendum fidei. Sed dicendum, quōd attribuitur fidei tamquam merenti, gratia gratis data tamquam exequenti.

B ¶ 2 Sed contra est, qd dicit Glo. super illud Matth. 7. Domine nōne in nomine tuo prophetauimus &c. Prophetare, virtutes facere, dēmones eicere, interdum non est meriti illius qui operatur: sed innocatio nominis Christi. ergo videtur quōd non sit fidei attribuendum.

¶ 3 Præt. Charitas est principium & radix merendi, sine qua fides informis mereri non potest. Si ergo fidei propter meritum attribuitur operatio miraculorum, magis est attribuenda charitati.

¶ 4 Præt. Cum sancti orando miracula faciant, illi virtuti pncipue debet miraculorū operatio attribui, quē facit vt oratio exaudiat, hoc autem facit charitas. Vnde dicitur Matth. 18. Si duo ex vobis cōfenserint super terram de omni re quācumq; petierint, fiet illis a patre meo. Et in psalmis dicitur, Delectare in Domino, & dabit tibi petitiones cordis tui: charitas. n. est quā facit homines delectari in Deo per amorem Dei, & consentire hominibus per amorem proximi. ergo charitati debet attribui miraculorum operatio.

¶ 5 Præt. Dicitur Ioan. 9. Scimus quia peccatores Deus non audit. Charitas autē est quā sola peccata remouet, quia ut dicitur Proverb. 11. Vniuersa delicta operit charitas. ergo charitati & non fidei debet attribui miraculorum operatio.

D ¶ 6 Præt. Sancti homines non solum orando impetrant miracula fieri, sed etiam miracula faciunt ex potestate, ut Greg. dicit in 2. Dialogo. Hoc autē est in quantum homo Deo unitur, ut sic diuina uirtus homini coassistat: quam quidē vnionem charitas facit, quia qui adheret Deo, scilicet per charitatem, vnus spiritus est, ut dicitur 1. Corin. 6. ergo charitati debet attribui miracula facere.

¶ 7 Præt. Charitati pncipue opponitur inuidia, nā charitas congaudet bonis de quibus inuidia tristatur: sed immutatio in malum per fascinationem attribuitur inuidia, vt dicitur in glo. Gal. 3. ergo & miraculorum operatio est attribuenda charitati.

¶ 8 Præt. Intellectus non est principium operationis, nisi mediante uoluntate: fides autem est in intellectu, charitas autem in uoluntate. ergo nec fides operatur nisi per charitatem. vnde dicitur Gal. 5. Fides quā per dilectionem operatur. Sicut ergo operatio actuum uirtutis magis attribuitur charitati, quā fidei: ita & operatio miraculorum.

¶ 9 Præt. Omnia alia miracula ad incarnationem Christi ordinantur, quā est miraculum miraculorū: sed incarnatio Christi attribuitur charitati, unde dicitur Ioan. Sic Deus dilexit mundum, ut filium suū unigenitum daret. ergo & alia miracula sunt charitati attribuenda, & non fidei.

¶ 10 Præt. Quōd dara anus, & sterilis de vetulo cō- Quæst. dis. Thomæ. I cepit

Glo. ordinaria.

1. dialogo. cap. 10.

Glo. ordinaria super illud quis fascinabit.